

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Lambda
Vyšší stupeň studia
2017/2018

David Steklý

Bádání V Novodobé Historii Městské Části Praha Dubeč

Vedoucí práce: Jaroslav Najbert

Datum odevzdání: 28. května 2018

Obsah

Poděkování	4
Úvod	5
POSTUP PRÁCE	6
Studium archivu a historických pramenů	6
Rozhovory	6
Vztah k tradicím	7
Před únorem 48	8
Mezi lety 1948 až 1989	9
Po roce 1989	10
Zlomové roky 1948, 1968 a 1974.....	11
Rok 1948	11
Rok 1968	12
Rok 1974 - připojení k Praze	13
Závěr.....	14
Seznam použitých zdrojů a literatury	16
Knižní zdroje.....	16
Internetové zdroje	16
Přílohy	17
Rozhovor s Alenou a Danielem Zahálkovými (6.2.2018)	17
Rozhovor s Janou a Michalem Procházkovými (31.10.2017)	23
Rozhovor s Milan Procházka (10.4.2018).....	27
Fotografické přílohy	29

Poděkování

Chtěl bych poděkovat všem níže zmíněným, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Jaroslav Najbert

Za vedení práce a velkou pomoc

Jan Pláteník

Za možnost podívat se do Dubečského archivu a jeho snahu o obnovení historické paměti Dubče.

Jana a Michal Procházkovi a Alena a Daniel Zahálkovi

Za příjemnou společnost a poskytnutí rozhovoru

Úvod

„Co, nebo kde je Dubeč?“ Většina lidí odpoví, že neví nebo že se jedná o nějakou vesnici. První písemná zmínka o Dubči je z roku 1088 a popisuje ji jako dřevařskou osadu, která zásobovala dřevem Prahu. V době vlády Vladislava II. Jagelonského se vladykovi Janu Dubečskému z Dubče povedlo získat titul, díky němuž se z Dubče stalo městečko. V roce 1974 byla připojena k Praze.

Tato práce má za cíl zdokumentovat novodobou historii obce Dubeč od roku 1945 do roku 1974 a zaměřit se na tři badatelské otázky, které mě zajímají.

Jak se změnila kultura a tradice a vztah obyvatel Dubče k ní v čase?

Jak lidé reagovali na připojení Dubče k Praze 1974?

Jak obyvatelé Dubče reagovali na určitá období, tj. roky 1948 a 1968?

A proč píšu tuhle práci? Byl to vlastně nápad, který vznikl na základě konzultace s mým vedoucím práce, kdy jsem řešil, že bych chtěl, aby moje práce byla zaměřená na historii a on mi navrhl tenhle projekt. Ta myšlenka se mi líbila, protože o své obci jsem toho moc nevěděl a nikde na internetu toto období v Dubči nebylo zaznamenáno. Také jsem si chtěl vyzkoušet práci, při které bych se probíral kronikami a dělal rozhovory s lidmi, s cílem zjistit, zda by mě nějaká práce podobná této v budoucnu bavila. Viděl jsem v tom i možnost nějakého posunu mojí osobnosti, protože vytvářet podobné odborné práce mi nikdy nešlo a tímto studentským projektem bych se v tom mohl zlepšit. Zároveň by se tato práce mohla zpracovat a umístit na webové stránky obce pro rozšíření informací.

POSTUP PRÁCE

Na začátku jsem si sedl se svým vedoucím práce a dohodli jsme se, co všechno bude potřeba obstarat, aby byla práce co nejpřesnější. Dohodli jsme se na tom, že to udělám uskutečněním několika rozhovorů, ideálně s lidmi, kteří tam celý život žili, s někým, co v té době byl v úřadu nebo se aktivně angažoval v té době v Dubči. Také jsem se měl podívat do Dubečského archivu a dalších historických pramenů.

Studium archivu a historických pramenů

Rozhodl jsem se při práci postupovat tak, že během pročítání pramenů si budu vypisovat poznámky spojené s jednotlivými částmi cílů. Jelikož většina kronik spojená s tímto obdobím se odvezla, zůstaly zde jen opisy, takže různé změny a úpravy zde není možné vidět. Naštěstí pan Jan Pláteník (archivář) měl originální kroniku ofocenou na CD a dostal jsem možnost se na ni i podívat. Zápis obce jako takové se nevedl pravidelně, tak když došlo ke změně kronikáře v roce 2012, bylo potřeba pokusit se zpětně paměti nashromáždit v podobě různých historických dokumentů nebo fotografií, které mu obyvatelé Dubče přinášeli, aby je do archivu přidal. Pracoval jsem tedy s prepisem Dubečské školní kronikou (1935–1973) a s kronikou obce (1955–1984).

Pomocí poznámek, které jsem si během pročítání vedl, jsem se pokoušel zodpovědět si jednotlivé badatelské otázky, které jsem si vytyčil na začátku práce.

Také jsem se snažil podívat se do archivu, ale archiv hlavního města Prahy originály kronik nemá a Státní okresní archiv Praha-východ jej na svých stránkách nemá ani zmíněný. Ptal jsem se i na noviny, které se tenkrát v Dubči četly, tuto informaci jsem zjišťoval od jedné pamětnice. Povětšinou to byly celostátní noviny (*Rudé právo*, *Lidová svoboda*, *Práce*), a tak jsem jako další zdroj informací využil noviny, které byly pražské (i když Dubeč tehdy po většinu doby, kterou se můj projekt zabývá, ještě nebyla součástí Prahy) s názvem *Večerní Praha*. Na těchto novinách jsem se snažil získat informace spojené s rokem 1974, což byl rok připojení Dubče a dalších obcí k Praze, ve snaze zjistit, nakolik to bylo populární téma, aby se o tom psalo v novinách.

Rozhovory

Dále jsem se rozhodl, na základě konzultace s vedoucím práce, udělat rozhovor s někým z obce, abych měl další pohled na historii z pohledu lidí. Rozhovory se uskutečnily dva, jeden s manželi Procházkovi a druhý se Zahálkovými. V následujících odstavcích je jejich stručný popis pro vytvoření si představy, s kým jsem rozhovory dělal.

Alena Zahálková se narodila 2. června 1938 v Praze a od dětství žije v Dubči. Vychodila devítiletku v Dubči, poté nastoupila na ekonomickou školu a po ní nastoupila do sportovních prodejen, i když předtím si dala umístěnku na loď. Ovšem, nakonec z rodinných důvodů si vybrala právě sportovní prodejny. Poté chtěla přejít do Javy v roce 1958, ale z důvodu různých problémů (vynechání oslovení soudruhu, politické důvody) nebyla nakonec přijata, i když rozvázala předchozí pracovní poměr. Následně pracovala v Mototechně a po roce 1990 pracovala jako soukromá účetní. Oba (společně s Danielem Zahálkou) patřily do Sokola a nikdy nebyly ve straně.

Daniel Zahálka se narodil 22. července 1933 také v Praze, vyrůstal v Záběhlicích a v roce 1942 se přestěhoval do Dubečka, kde jeho otec koupil dům s polem, který přestavěl na zahradu pro zahradnictví. Poté od března 42 začal chodit do Dubče do školy. Vychodil devítiletku s rokem praxe jako elektrotechnik na Vinohradech (Inženýr Konradský – výroba neonových reklam). Poté studoval průmyslovou školu sdělovací techniky. Po získání maturity nastoupil do ústavu pro sdělovací techniku. Zde pracoval 10 let, a poté nastoupil do výzkumného ústavu telekomunikací od března 1968 a zde pracoval až do důchodu.

Jana procházková narozena 21. února 1942 v Praze žije v Dubči od narození. V roce 1960 získala maturitu a do roku 1975 pracovala v papírně, odkud poté odešla až do důchodu následně pracovala v dopravním podniku metro.

Milan Procházka se narodil v Prostějově 21. března roku 1939. V Dubči pobýval mezi lety 1961-1964 a poté od roku 1986 do současnosti. Vystudoval VŠ v roce 1961 a až do roku 1976 pracoval na železnici, poté až do roku 1990 v dopravním podniku metro, následně až do roku 1994 prováděl stavební činnost poté do roku 1995 byl na generálním ředitelství českých drah, do roku 2000 pak na dálničních stavbách, do roku 2002 ve firmě IPS Skaska a nakonec do důchodu v roce 2014 u metrostavu.

Rozhovory jsem přepisoval jen úryvky, které jsou spojené s mojí prací, takže rozhovory nejsou přepsány celé. Otázky, které jsem kladl byly spojené s jejich prožitým dětstvím a poté jsem se ptal na rok 1948, rok 1968, rok 1974. Také jsem se ptal na svátky a akce, jaké se dodržovaly. Rozhovorům jsem dával volný průběh, proto jsou přepisy neúplné. Ptal jsem se i na starosty, kteří v té době v Dubči byli, ale zjistil jsem, že všichni až do roku 1989 jsou už mrtví.

Vztah k tradicím

Toto téma bych rozdělil na tři pod části, jež by dostatečným způsobem mohli ukázat na změnu tradic během socialismu v Česku. První část by se zabírala dobou před rokem 1948, další část by se zabývala tématem tradic od roku 1948 až do roku 1989, kdy byly první volby po pádu socialismu v Česku. Jsou tradice, které jdou napříč všemi třemi mnou stanovenými částmi, a to bude hlavní cíl této kapitoly:

ukázat na to, jak se změnil vztah lidí k nim. Zároveň ale budu poukazovat i na tradice a akce, které se objevily nebo naopak zanikly. Musím se připomenout, že jsem čerpal z obecní kroniky a školní kroniky, tudíž některé tradice a akce, které se pořádaly budou z prostředí školy, akce, které škola pořádala.

Před únorem 48

Toto období zaměřím na období mezi koncem války a únorem 1948. Jedná se o poměrně krátké období, přesto se domnívám že postačí na nastínění, co se tehdy slavilo a jaké tradice a další akce se pořádaly. Během roku se pořádaly tancovačky a plesy. Po 9. květnu 1945, kdy Rudá armáda osvobodila Prahu se během několika dní opravila poničené prostory školy a začalo se znova ve škole učit, což ke konci války nebylo.

První ze školních besídek, která se pořádala, byla o významu osvobození a vzdal se hold T. G. Masarykovi, E. Beneši a Rudé armádě, znovu se obnovil Československý Červený Kříž. Dále se během roku pořádaly další podobné ve stejném znamení, připomínaly se oběti za osvobození národa a vzdával se dík za pomoc ve válce, zejména armádě SSSR. Do konce roku se ještě slavila 6. 11. proletářská revoluce a Mikuláš.

Rok 1946 probíhá obdobně, slaví se narození a úmrtí T. G. Masaryka, vzdává se hold a minuta ticha za F. J. Rooswelta, kde se na něj vzpomínalo jako na bojovníka za svobodu a přítele a spojence I. V. Stalina. Slaví se povstání Čechů 5. – 9. května, 70. výročí úmrtí Františka Palackého. Připomíná se význam bitvy na Bílé hoře, pietní vzpomínky na oběti padlé v 2. WW a s tím běhy a pochody k pomníkům padlých. Přichází otázka, proč tady vypisuju, jaké měli děti besídky a co se slavilo. Chci na tom poukázat, co se změnilo s únorovým pučem, což budu popisovat v dalším podkapitole. Snažím se tím poukázat na události, které každé období nějak vyzdvihuje a jakým způsobem.

Co se týče tradic a obyčejů v Dubči v rodině a v obci jako takové, tak se výše uvedené spíše připomínaly mezi sebou. Dále se slavily křesťanské svátky jako Velikonoce, Vánoce atd. (viz. Obrázek 1). Z této doby nemám dobré vzpomínky od pamětníků, jelikož byli ještě v malém věku a z kronik se mi nepodařilo vyčíst, jaké se slavily svátky a jak moc. Pokud bych měl položit vlastní domněnku, řekl bych, že plesy a taneční zábavy asi byli oblíbené, lidi se jich účastnili. Jana procházková vzpomínala:

„(...) z vyprávění si pamatuju, že v Dubči žila babka, se kterou Tomáš Garrigue Masaryk tancoval tady v hospodě na posvícení byla merenda nějaká, nebo posvicenská zábava a Masaryk tady jezdil přes Dubeč na koni do Koloděj na zámeček a jel vokolo, sesednul z koně, vzal babku Vopěnkovou do kola, to byla tenkrát mladá holka, zatancoval si, nased na koně a jel dál.“

(Jana Procházková, 31.10.2017)

Mezi lety 1948 až 1989

Ke změně dějin dochází během února 1948, kterému se říká únorový puč nebo vítězný únor, kdy se k moci dostává komunistická strana a my se stáváme součástí východního bloku do roku 1989. Došlo ke změně režimu z demokracie na totalitu. Zároveň s touto změnou došlo k i ke změně tradic. Milan Procházka k politickým změnám přistupuje kriticky a popisuje, že se poúnorový režim vymezuje proti první republice a oslavuje tehdejší současnost v masových průvodech.

Tímto výrokem bych chtěl poukázat na mnou zmíněné oslavy narozenin a úmrtí prezidentů Československé republiky, což byly události, které se slavily ve škole nebo se alespoň připomínaly. Je těžké posoudit, zda děti/studenti měli radost z těchto svátků a připomínek ikon, ale Jana Procházková vzpomíná: *„Hele, já jsem měla v třídě spolužačku, její rodiče byli ohromní komunisti veliký a když umřel Stalin tak ta Marie v té třídě tak plakala, oni nám to vysílali rozhlasem, ta dostala takový záchvat pláče jako by jí umřela maminka.“*

(Jana Procházková, 31.10.2017)

Osobně bych řekl, že vliv připomínání těchto ikon měl zvlášť na děti, jejichž rodiče s režimem souhlasili. Besídky, které se pořádaly na vzpomínku padlým ve válce byly výhradně Českým vojákům a vojákům SSSR a význam dalších států v této válce vymizel. V kronice se už o dalších školních tradicích nepíše a spíše se z nich stal soubor informací kdy kdo přišel do školy a za jakým účel, tabulky dětí, které kam šli studovat nebo pracovat a kdy a jací učitelé šli na kurz o ideologii. Samozřejmě, že se slavily svátky jako 1. Máj (Viz. Obrázek 2)

„To se moc neslavilo i když Velikonoce snad... já nevím čoveče už jestli byly jako pondělí velikonoční jestli se drželo. Jako lidi to třeba drželi, ale jako vlastně se chodilo do školy, nebylo žádný volno na to.“

(Alena Zahálková, 6.2.2018)

Vzpomíná Alena Zahálková. Její manžel pak dodává, že podobně se slavily i Vánoce, kdy na Štědrý den se šlo do práce a volno měli až 1. a 2. svátek Vánoční. Slavilo se i 1. ledna. Milan Procházka (31.10.2017) k tomu dodal: *„Tomu říkejme kultura. To je něco jinýho. Kultura byly plesy a několik tanečních zábav do roka. Ty se pořádaly v místní Sokolovně.“*

(Milan Procházka, 31.10.2017)

A Jana Procházková (31.10.2017) *„Jo počkej a co se dochovalo, tak to byl Mikuláš. I když někde chodil Děda Mráz, tak v Dubči chodil Mikuláš. Mikuláš s andělem a čertem.“*

Milan Procházka (10.4.2018) ještě při dalším rozhovoru dodává: *„(...) byly společenské akce, ples myslivců, ples králíkářů, ale nebylo nic takhle obecného. Sokol nebyl, ale byl tělovýchovná jednota Dubeč se to jmenovalo, různý zábavy fotbalistů. Já jsem poprvé potkal Janu na Velikonoční, tomu se říkalo pomlázková zábava“*

Po roce 1989

Během roku 1989 a následujících několika let se změnil stát z totalitního režimu na demokracii, oddělili jsme se od Slovenska a v roce 1991 vznikla Česká Republika. Jestli něco z toho mělo vliv na kulturu a tradici? Řekl bych že ano a pokusím se to vysvětlit. Co se týče života v obci a jeho, tak samozřejmě, že se pak slavily svátky vzniku České Republiky, listopadové povstání atd., ale zároveň začali vznikat i další kulturní akce, které dříve nebyly. Příkladem může být pálení čarodějnic nebo masopustní průvod. To ale začalo až kolem roku 2008, takže výrazně později, než nastala revoluce. Naopak akce, které se pořádaly dřív jako plesy a další taneční zábavy, už moc nejsou.

Při mém pozdějším rozhovoru s Milanem Procházkou (z 10.4.2018) vysvětloval, proč si sám myslí, že tyto akce pořádané spolky už tolik nejsou. Rozhovor můžete najít v příloze, já se to na dalších řádkách svými slovy pokusím popsat. Po 89 se zpřísnila legislativa, co se týče zakládání a udržování spolků, čímž se zvýšily nároky a množství vyloženého času, kterého lidé už tolik nemají a z toho důvodu se ani těchto spolků neúčastní.

To je jeden způsob, jak si úbytek spolků a společenských akcí vysvětlit. Je tu ještě druhý, který mě po konzultaci s vedoucím práce, napadl. Jedná se o fakt, že většina mladších obyvatel Dubče pracuje jinde než v Dubči a musejí za prací dojíždět. Navíc déle, co se týče času, pracují, a tudíž mají méně času na akce, které by se mohli podniknout.

Zlomové roky 1948, 1968 a 1974

Rok 1948

Roku 1948 došlo ke komunistickému převratu během něhož se dostala k moci komunistická strana, která vládla až do roku 1989. Došlo k tomu během února 1948, kdy ministři ze tří nekomunistických stran podali demisi. Prezident Edward Beneš ji přijal a nechal tehdejšího premiéra Klementa Gottwalda, aby ji doplnil o lidi, které premiér navrhl. Tento rok měl vliv na celý stát a já jsem se rozhodl se na něj podívat, jak vypadal ve vesnici Dubeč.

To si pamatuju tvýho dědečka (myšleno pradědeček), mě bylo 10 roků, byly volby a tvůj dědeček tadyhle s panem Mochanem, to byl druhý řezník, a ještě s nima byl jeden pán a to už si nepamatuju a já jsem okolo nich poskakovala a zkrátka jsem poslouchala co si povídaj. (...) Tak, oni se bavili a pamatuju si, že teda tvůj pradědeček tenkrát říkal: „Tohle se nemělo stát.“ že vyhráli ti komunisti. A já jsem si říkala: „Proč se to nemělo stát, když ty lidi je asi chtěli a mají je rádi, tak jim dali ty hlasy.“

(Alena Zahálková 6.2.2018)

(...) když jsem v roce 48 šla do školy tak to pro mě bylo takový už jako normální život, nic, pro mě to nic mimořádného neznamenal protože to co se dělo jako politicky nebo to to, tak to dítě nevnímáš. A my jsme měli rodiče, kteří se před námi o tom vůbec nebavili protože s tím co se dělo potom 48 absolutně nesouhlasili (...)

(Jana Procházková, 31.10.2017)

Přestože mám mluvit o zlomovém roku, musím ještě připojit nějaké akce, které se před únorem 48 neudály, ale po něm už ano. Příkladem jsou výuky pro učitele na téma ideologie a téma politické, kterému se museli věnovat (viz. Obrázek 3). Téma výuky ideologie pokračuje i po roce 1948, našel jsem jej i v období školního roku 1959/60. V kronice je také napsáno, jak učitelé základní školy Dubeč přicházeli a odcházeli. Nejčastěji tak bylo, protože došlo ke změně bydliště, anebo byla daná osoba jednoduše přemístěna.

V zápisu kroniky se také začínají objevovat akce pro studenty, kteří ukončovali školu, v podobě nalákání jich na pracovní místa v průmyslu zvláště chlapce a děvčata do textilu. Na konci každého roku bylo vypsáno, kolik lidí odešlo a kam. Zmiňovali se hlavně právě ti studenti, kteří šli se vyučit nebo rovnou pracovat na místa, která jim byla „propagována“.

Rok 1968

21. srpna roku 1968 vpadla vojska Varšavské smlouvy do Československa a byly tu až do 11. září 1968. Byla to reakce na Pražské jaro, které bylo ve znamení uvolnění režimu. Vojska, která do Československa, byla ze SSSR, Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky.

Z historie Dubče je zajímavý popis z kroniky, kdy se o dané události vpádu vojsk píše hned dvakrát. V prvním textu archivář vystupuje proti vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Popisuje události, které vedly k srpnu 1968, už od 1. ledna. Popisuje požadavky a myšlenky, kterými se veřejnost zabývala. Druhý text, který je psaný během roku 1969 je psaný v myšlence, že s odstupem jednoho roku se na danou dobu dívá „jinýma“ očima, kdy popisuje vpád vojsk jako věc nutnou a potřebnou pro zachování státu a vymezuje se v textu proti Dubčekovi.

Když jsem se připravoval k bádání v Dubečském archivu, předpokládal jsem, že rok 1968 bude psaný ve smyslu jakým byl psán druhý text už od začátku nebo že předchozí text bude přeškrtnutý, či z roku 1968 nebude existovat o této události žádný záznam. Proto mě překvapilo, když jsem viděl ofocenou originální kroniku, kde skutečně byly takto napsány dva texty, přičemž jeden popisuje vpád vojsk do cizí země a narušení její samostatnosti a druhý, který popisuje záchranu státu, který se rozkládal zevnitř.

Reakci k srpnu 1968 se vyjádřil a kronikář ve školní kronice. Ovšem neopakuje se věc s doplněním situace v nějaké pozdější době (viz. Obrázek 4). Autor zde popisuje umírňování režimu jako kladnou věc, ale zároveň poukazoval na to, že se v této době objevila skupina lidí, jejichž zájmy, které zprostředkovávaly skrze televizi nebo rozhlas byly protisocialistické a protisovětské.

„Československé jaro přinášelo řadu velmi atraktivních myšlenek, ať už se mluvilo o svobodě projevu, tisku, politické toleranci nebo hospodářských reformách. Ohromná většina lidí s nimi souhlasila – dá se říct, že učitelstvo naší školy rovněž. Bylo však chybou nebo spíše slabostí Dubčekova režimu, že nedovadl včas rozeznati, a hlavně odstraniti početnou skupinu lidí – obdivovatelů Západu – kteří pod pláštěm nových hesel zneužívali televize, rozhlasu a tisku k vyvolání protisovětských a protisocialistických nálad a štvanic.“

(Ze školní kroniky 1935–1973)

Jana Procházková mi ke dni 21. srpna pověděla svůj příběh, kdy ještě žili na Zahradním městě. Tenkrát se chystala jet se svým manželem na dovolenou do Jugoslávie a své půlroční dítě chtěli nechat její matka. Pak jí ale ráno manžel volal z práce, ať jede se synem pryč do Dubče, protože na Vinohradský viděl jezdit tanky. Paní Procházková po telefonátu zabalila věci do kočáru a vyrazila do Dubče.

Dojela až do Měcholup, ale protože odtud tehdy nebyl žádný spoj do Dubče, musela jít pěšky po tehdy nové asfaltové silnici. Naproti ní po oné cestě jeli tanky a ona šla naproti s kočárkem a svým synem. Nakonec se dostala v pořádku k rodičům, ale na tuhle událost vzpomínal jako na chvíli, kdy měla opravdu strach a děsila se, co bude dál. Ovšem když dorazila k rodičům, předala jim syna a začala

obcházet lidi s papírem a tužkou, aby ji podepsali petici, že nesouhlasí s tím, aby tu vojska cizí země, byť spřátelené byla. Vyprávěla, že s výjimkou jedné starší paní, která příjezd vojsk vítala, jí petici podepsali všichni přítomní ve vesnici.

Rok 1974 - připojení k Praze

1. července 1974 se vneslo do historie jako zatím poslední rozšíření hlavního města Prahy. Společně s Dubčí se připojilo ještě dalších 29 obcí v nejbližším okolí tehdejší Prahy. Co se změnilo? Zkusíme se na to podívat. Nejdříve bych využil noviny *Večerní Praha*, což byly okresní noviny pro Prahu. Učinil jsem tak, protože v Dubči se žádné okresní noviny nečetli. Ač jsem předpokládal, že se v novinách bude o rozšiřování Prahy psát jako o velké události. Pátral jsem ve dnech kolem data připojení, proto, když jsem četl v novinách mě překvapilo, že o rozšíření padla zmínka jen dvakrát. První bylo právě 1. července (viz. Obrázek 5), kdy noviny zdravily „nové Pražany“. Podruhé tomu bylo až 5. července, kdy padla ještě zmínka o rozšíření počtu tělovýchovných jednot v Praze dané právě připojením z 1. července (viz. Obrázek 6).

Další věc, na kterou by se dalo poukázat, když se ptáme nato, jak lidé reagovali na připojení k Praze. Tou věcí je doprava. Předpokládal jsem, že s připojením k Praze se zlepší doprava z Dubče do centra, aby lidé mohli lépe dojíždět do práce a řešit papíry, jelikož úřad pro Prahu-východ byl v Praze a před připojením byl spoj do centra špatný. Milan Procházka (31.10.2017) mi k tomu pověděl:

„Všechno obyvatelstvo z velké části pracovalo v Praze. Hranice Prahy byly v Hostivaři. Hostivař byla Praha 10 vždycky, alespoň v posledních dobách byla Praha 10. Ty periferní obce za hranicemi Prahy trpěli tím, že maj špatný spojení do Prahy. Tady jezdil jeden autobus ráno do Prahy z počátku tj. 50. 60. léta. Jezdil ze Škvorce do Strašnic. Všichni toužili po tom, aby Dubeč byla připojena k Praze, hlavně proto, aby se komunikativně spojila.“

(Milan procházka; 31.10.2017)

Když jsem pak ovšem jsem dělal další rozhovor, kde jsem pátral po rozšiřování dopravy. Původně jezdil první městský autobus z Dubče do Prahy byl někdy v 70. letech. Měl za cíl propojit průmyslovou oblast Malešic a Hostivaře s Dubčí. Konečná zastávka byla v Černokostelecké po výstavbě metra A potom na Želivského. To ale bylo až v roce 78 a byl to jediný spoj z Dubče do Prahy. Později se pak spoj zkrátil na zastávku metra A Skalka. Po vzniku linky 240, ke kterému došlo někdy kolem roku 2008 se zajistila doprava přes Nádraží Běchovice na zastávku metra Černý most (metro B) a přes Petrovice na linku C Háje. Na otázku, jestli se doprava po připojení k Praze v roce 1974 zlepšila, odpověď zní ano, ale s upomenutím, že to trvalo poměrně dlouho.

Závěr

Tato práce pojednává o novodobé historii Dubče z pohledu pamětníků skrze rozhovory a studie Dubečských kronik s doplněním z dalších pramenů. Cílem bylo zodpovědět si otázky vztahu lidí k tradicím a k významným rokům týkajících se jak ČSSR, tak i samotné Dubče. Tyto otázky jsem zodpověděl výše (viz. kapitoly „Vtah k tradicím“, „Připojení k Praze“ a „Významné roky 1948 a 1968“). Myslím, že tato práce má svoji cenu, zvláště díky rozhovorům s pamětníky.

Toto téma jsem si vybral z důvodu vyzkoušet si, jaké to je bádát se historií než ji jenom číst v učebnicích, a navíc mě zajímala historie Dubče jako taková a překvapilo mě, že na vlastních stránkách o ní mají jen velice málo a já doufám, že moje práce pomůže k rozšíření informací, které se dají na internetu o historii Dubče dohledat. Sám v tom vidím posun, uvědomil jsem si, zda by mě taková práce mohla bavit a uvědomil jsem si, že spíš asi ne. Každopádně to hodnotím jako dobrou zkušenost.

Jak už jsem zmínil na začátku, v úvodu své práce, novodobá historie Dubče není nikde zpracována a jediné, kde se o ní dá něco dočíst je v kronice na úřadu v Dubči. Internetové stránky, které o Dubči pojednávají (wikipedia a praha-dubeč) mají o historii této městské části jen velmi malou kapitolu týkající se historie. Proto jsem se rozhodl, že do obhajob této práce bude výsledek zpracován do článku, který poskytnu stránkám Dubče.

Na závěr bych ještě shrnul jednotlivé body, kde bych se k nim i osobně vyjádřil. Co se týče tradic, byl můj původní předpoklad, že existovaly tradice různé před rokem 1948, které ale, společně s nástupem komunismu, vymizely a opět ožili po roce 1989. Jak se dá ale z práce posoudit, tato domněnka byla mylná a tím pádem byla mylná i odpověď na otázku, kterou jsem si stanovil. Neměl jsem se ptát na to, jak se změnil vztah k tradicím, ale jak se měnily tradice samotné, což jsem ve své práci i napsal.

Jak se hlavně tradice změnil je vidět na výběru vzorů lidí, kteří se během let oslavovali. Bylo by dobré poukázat i na častost takovýchto akcí po roce 1989. Je zde totiž znát, že se množství takovýchto akcí poměrně zmenšilo a akce, které znám i já se pořádají zhruba od roku 2008. Mojí domněnkou je, že lidé více pracují a mají méně času na pořádání nebo účast na těchto akcích.

Možná by stálo za to se zastavit nad otázkou, zda politická situace a další události neovlivnili tradice v Československu, a tudíž i v Dubči. Jedna z mnou zkoumaných událostí je únor 1948 a je na něm vidět, že tato událost mělo vliv na tradice. Když se nad tím hlouběji zamyslím, dojde mi, že to nemůže být změna ze dne na den, ale je vidět určité postupná změna v slavení tradic (mohu poukázat na oslavy významných světových osobností...).

Dalším rokem, který změnil tradice je samozřejmě rok, kdy totalitní režim v Československu skončil a režim se změnil. Tady bych poukázal na to samé, co jsem již zmínil u změny tradic po únoru 1948, a to je, že ke změně docházelo postupně, i když méně.

Před svým úplným závěrem bude ještě shrnutí jednotlivých let (1948, 1968 a 1974). Budu postupovat chronologicky a tím pádem začnu s rokem 1948 konkrétně s únorem 1948 a zmíním i některé události poté. Rok 1948 byl změna pro lidi, kteří v Československu žili. V Dubči mezi výrazné události bylo vytvoření JZD a vystěhování některých velkostatkářů, protože Dubeč před rokem 1948 byla výhradně zemědělská oblast, po tomto roce se stala pro spoustu lidí obživou práce v průmyslu v Hostivaři. Další, co se dělo, bylo výuka učitelů v ideologii a případné přemístování učitelů.

Rok 1968, kdy v srpnu dorazila vojska Varšavské smlouvy do Československa a vojensky jej obsadila. Co mě zaujalo z kronik, a co tu i teď zmíním je samotný zápis v kronikách, kdy jsem předpokládal, že zápis z roku 1968 bude chybět, nebo bude výrazně prosazovat vpád vojsk. Obzvláště mě překvapilo zjištění, že v obecní kronice je popis srpna 1968 dvakrát, jednou, kdy je autor proti vpádu a ve druhém se vyjadřuje chápavě k této akci. Tanky v Dubči, nejbližší jezdili v Dolních Počernicích.

Dubeč, která se připojila k Praze v posledním rozšíření společně s třiceti čtyřmi dalšími obcemi v roce 1974. Pro Dubeč to byla velká změna, na co jsem se hlavně zaměřil byla nálada s tím spojená a doprava, kterou jsem považoval za poměrně výraznou změnu z komunikačního propojení se Středními Čechy na lepší spojení do Prahy. Oboje jsem zjišťoval a vztah byl pozitivní, protože Dubeč byla po roce 1948 průmyslově zaměřená a většina obyvatel za práci dojížděla do Prahy, takže z hlediska spojení s hlavním městem byla rozhodně jedna z věcí, která dle mě hrála roli v zhodnocení připojení.

Ovšem, co mě na tom zarazilo byl rozhovor s Milanem Procházkou z 10.4.2018, kdy jsem s ním probíral právě zlepšování spojení hromadné dopravy s Prahou a poměrně mě zaujal fakt, že fungovalo jen pár autobusů a ty ale svůj spoj na metro měli až v roce 1980, až šest let po připojení k Praze, což je dle mě dlouhý časový interval.

Seznam použitých zdrojů a literatury

Knižní zdroje

Školní kronika Dubče (1935 - 1973)

Kronika Dubče (1955 - 1982)

Kronika Národní školy (1940 – 1958)

Magazín Večerní Praha. Praha: Rudé právo, 1971.

Internetové zdroje

Městská část Dubeč – dostupné z <http://www.praha-dubec.cz/>

Dubeč – dostupné z <https://cs.wikipedia.org/wiki/Dube%C4%8D> (citace ze dne 5. února 2018)

Přílohy

Rozhovor s Alenou a Danielem Zahálkovými (6.2.2018)

První moje otázka je, odkdy si to tady pamatujete?

AZ: Já? Táta sem přišel ve 42 vid'?

DZ: No do té doby jsem žil v Hostivaři. A přistěhovali jsme v roce 1942 do Dubečka. Tatínek koupil vod pana Slavíčka v Dubečku pole a udělal z toho zahradu, měli jsme tam zahradnictví. No, a já jsem tady nastoupil ten rok do druhé..., do třetí třídy, 1942 to byla válka, a o prázdninách v tom roce 42 nám Němci zabili našeho učitele třídního Kotrbu von se zaplet do nějakých...

AZ: Von se zaplet do nějakých, s tím...

DZ: Odboje proti Němcům a oni ho chytili a popravili.

(...)

A vy jste přišla kdy? (PZ)

AZ: Já jsem bydlela tady vod... já jsem se narodila tady. Takže já 38. ročník a tady jsme bydleli.

A vy jste byli celou dobu v Dubči?

AZ: Celou dobu.

(...)

AZ: Tak co. V podstatě si člověk pamatuje když tu nastoupil ve 44 do školy, šli jsme do školy a vlastně tam už byli ubytovaní Němci akorát tak jsme ty první dny nějak byli v té škole tam nás jako přijali a přivítali ve škole, a pak vlastně přišli Němci, obsadili školu a támhle jak jsou plazi, tak tam byl velkej sál a pamatuju si, že jsme sem chodili, v každým rohu seděl nějaký učitel a my jsme vždycky chodili za tím svým učitelem, my jsme chodili za paní učitelkou Matuchovou, a ta nám v podstatě kontrolovala, dělala úkoly a zase nám je zkontrolovala a zase nám dala na další dny něco. A tam jsme chodili tak asi dvakrát do tejdne. Jinak jsme vlastně celou dobu do školy nechodili. A když jsme se vrátili do školy tak holt ve škole to bylo hrozný, protože Němci tam v podstatě dělali, inkousty postříkali po zdi a rozlili, víš, takže ta třída, to si pamatuju že když jsme se vrátili, že byla v hrozným, no, stavu. Pak to teda se malovalo, ale to už bylo jako vo těch prázdninách až když to, ale první to jako bylo, že to tam bylo hrozný no. No a to jsme bydleli teda tady proti, u babičky tam, no a vím, že jsme teda se strašně báli nebo jako děti jsme se báli vůbec s tím, že ty Němci tady všude chodili, tak jsme se báli vlastně moc někam vycházet, protože jsme z nich měli strach žejo. Já si pamatuju, že moje maminka, že jsme měli

tenkrát, tenkrát jsme měli papírnictví a voni chtěli vlastně psát jako do toho Německa žejo jako, byli to mladí kluci, a psát kde jsou a chtěli jako pohledy Dubče, a takže chodili jako do toho krámu a vím, že jako maminka je teda vobsluhovala, ale měla z nich takovej nepříjemnej strach jako jo. Věděla, že musí udělat všechno co chtěl a přitom to je taková jako nedůvěra tomu co jako, nevíš co tě čeká. Náhodou se ti, se jim něčim znelíbíš a bude zle žejo.

A oni měli tady někde posádku v Dubči? Nebo až někde ve vedlejší vesnici?

AZ: Voni tady, tady nebyla žádná, tady byli akorát ubytovaný v tý škole. Jinak tady nikde si nepamatuju.

(...)

AZ: Nepamatuju si, že by tady někde měli ještě jinou posádku Němci jako, než v tý škole.

DZ: Ovšem to bylo jenom pár dní.

AZ: No nebylo to pár dní.

DZ: Když končila válka.

AZ: No dobře, to vim...

DZ: Ve 45 roce v květnu skončila válka a voni jak se stahovali před postupující frontou tak se nastěhovali do naší školy tady v Dubči, tak někdy v dubnu a byli tu pár tejdňů.

AZ: Ale já si pamatuju, než že jsme do tý školy vůbec nechodili, když jsme nastoupili do školy.

DZ: To už byli ty květnový dny. To bylo nebezpečný se vůbec pohybovat venku.

AZ: No vim že byli nálety a my jsme tady vodsud' utíkali dolů, jak je tam dneska U Dubu nebo, tam bejvala hospoda žejo, a tam jsme chodívali jako jsme v krytu.

DZ: Hele, to nebyli jako nálety velký to bylo jen prostě někde...

AZ: Vždyť se normálně houkalo, vždyť si pamatuju, jak jsme běželi s maminkou, vona mě měla na zádech, ségru táhla za ruku a tadyhle dole u kola stál policajt a říkal: „Dělejte, dělejte, už dvakrát houkali.“ Takže to byl vyhlášený nálet.

DZ: To nebyl vyhlášený nálet tady na nás, to byl třeba v Praze vid'...

AZ: No jo, ale jako museli jsme do krytu taky.

DZ: Protože se přesně nevědělo, kam voni letej, tak byl nálet hlášený pro celou tu oblast. To nebylo, že by nás tady v Dubči bombardovali...

AZ: No to já vim, že nebombardovali, ale nikdo nevěděl, já... Tam když jsme byli v tom krytu, to byli vlastně pivní sklepy žejo a že nám řekli, že kdyby náhodou to tam zasáhlo, tak že vlastně je tam východ jako na tom dvoře někde, že je výlez někde a to, oni měli asi propojený kvůli vzduchu asi, aby když tam se skladovalo pivo žejo, tak aby to tam větralo a tak na tom dvoře žejo kdyžtak můžem vylézt pak na

tom, tady tímhle tím kanálkem vlastně vylézt na dvoře žejo. Tak to si pamatuju no, to bylo jako žejo náročný. No a pak teda přišel 45 rok žejo jenomže to člověk jako dneska se na to kouká, ale jako dítě si pamatuju, že tady co byli Rudolfovi, to ty už asi nevíš, nebudeš pamatovat. Tak támhle byl pan Rudolf, ten měl holičství a ona kadeřnictví, byli to manželé a jenže ona byla Němka. A oni po tý válce, jeho ne, ale ji voholili do hola a hnali jí tady naši lidi taky vono to je vždycky pak je, ale vidím to a jak tam dole byl náhon na mlejn, co tam naproti vchodu do pečovatelskýho domu dneska. Tak pod tím byl mlejn a ten náhon byl tady jak je ta stodola vystrčená do silnice. Tak byl takhle náhon udělanej vlastně vod rybníka, ale šlo to tady pod těma panelákama byl vlastně takovej kanál, kde byla v podstatě stojatá voda jenom a voni ji hnali tam do toho, že tam musela jako se jít umejt, nebo tam v tom se musela vykoupat. Tak jako si pamatuju jako dítě jsme vlastně běželi a koukali co jako se bude dít žejo, zvědaví. Tak to si pamatuju, pak tady žila normálně s nim a ty lidi, co ji hnali, tady žili taky a žili s ní, jakoby se nic nestalo vid'. Ale to jsou příhody teda hrozný no.

Tak jestli bysme mohli trošku poskočit, já jsem se chtěl zeptat na rok 48...

AZ: No, to mi ani neříkej. To si pamatuju tvýho dědečka (myšleno pradědeček), mě bylo 10 roků, byly volby a tvůj dědeček tadyhle s panem Mochanem, to byl druhej řezník, a ještě s nima byl jeden pán a to už si nepamatuju a já jsem okolo nich poskakovala a zkrátka jsem poslouchala co si povídaj. Protože mě to docela zajímalo, bylo mi divný, když vlastně vyhráli komunisti...

(...)

AZ: Tak, oni se bavili a pamatuju si, že teda tvůj pradědeček tenkrát říkal: „Tohle se nemělo stát.“ že vyhráli ti komunisti. A já jsem si říkala: „Proč se to nemělo stát, když ty lidi je asi chtěli a mají je rádi, tak jim dali ty hlasy.“ jako dítě jsem na to koukala teda takhle no a ono to bylo všechno asi trochu jinak. Co ty si myslíš, bylo to tenkrát, že ty hlasy dostaly opravdu nebo ne?

DZ: No po válce jsme byli, většina Čech byla osvobozena Sovětským svazem vid'. A přitom musíš brát v úvahu, že nás Západ zradil. Že ve 39 roce jak Francouzi, tak Angličani, tak nás v tom nechali. Němci nám sebrali pohraničí, pak tu byl Protektorát. Vykašlali se na nás. A byla válka, lidi trpěli bídou, teď jsme byli osvobozeni Sovětským svazem a lidi neznali ty poměry, jaký byli, ten Stalinský režim... To jim nikdo neřek žejo, takže oni byli přesvědčení o tom, že ta komunistická strana by měla dostat dostatek hlasů.

AZ: No a dostala opravdu hodně, nebo oni říkali, že maj 100%.

DZ: Ale 100% neměli, ale byli první. Byli první na pásce, druhý myslím byli Národní socialisti, třetí Sociální demokracie a čtvrtí Lidovci. Byli jenom čtyři strany tenkrát. Číslo měli jedna, dva, tři, čtyři, jestli pamatuješ.

AZ: No, vim že vyhrálo číslo jedna. To si pamatuju protože všude bylo popsáno všude, všechny dveře všechny baráky byly popsány: „Volte číslo jedna!“

DZ: No, takže oni opravdu měli hodně hlasů žejo. A to bylo teda už ve 46...

AZ: Ve 48. Ve 46 byly volby taky a tam vyhráli...

DZ: No, oni vyhráli.

AZ: A tam už vyhráli?

DZ: No, oni vyhráli.

AZ: A ve 48 už bylo co?

DZ: Ve 48 snad žádný volby nebyli snad, já... Oni byli furt vedoucí síla v tom...

(...)

AZ: Já si myslím, že lidi už byli takový, že se báli se projevit jako že by nesouhlasil nikdo s tímhletem, protože... Proto jako jsem si všimla, jak ten tvůj pradědeček jako ten to, když všichni volili, proč tohle se nemělo stát. Asi to věděl, asi si to ty mužský asi jako říkali, že teda to bude jedna strana a nikdo do toho už nebude moct mluvit žejo.

Tak jestli můžu pokračovat otázkou... V kronikách jsem se snažil najít, kde je ten zlomovej rok nebo nějaký období kdy se změnilo oslovení z toho pane/paní na soudruhu/soudružko a našel jsem něco kolem roku 49. Jak vy si to pamatujete?

AZ: No asi to tak bylo v tu dobu, že jako pak už se začalo říkat soudruzi, protože když se vlastně podíváš na to, když Gotwald přebíral vládu v 48, tak už jsou to soudruzi. Pak nás to učili, abysme ve škole to neříkali pane a říkali soudruhu no a to nám zůstalo až do toho 89.

(...)

A u vás se rodiče bavili mezi sebou o tý politice?

AZ: Tak u nás, já musím říct, že u nás se rodiče o tom bavili a rovnou nám říkali: „O tomhle nikde nemluv!“ „Tohle ve škole neříkej, nikomu to neříkej!“ takže pak už jsme byli protože pak byl... V kterým roce byla Horáková? V 50. roce? To jsme furt ještě bydleli tam na hlavní a vždycky se pak už doma počítalo s tím, protože oni chodili, jezdili tam v noci papaláši, ty 603 tenkrát a jezdilo to v noci.

(...)

Další moje otázka je, že jsem v kronice četl, že po roce 45 tak že se pořádalo spoustu památkovejch akcí jako byly třeba běh k pomníku nebo bylo spousta svátečních dnů při kterých se vzpomínalo na oběti padlé v tý válce nebo třeba na T. G. Masaryka. A pak se to někdy kolem 50. roku nedělalo. Byl to tak i doopravdy?

AZ: No tak, chodilo se takhle k těm pomníčkům, ale...

DZ: Poslední vzpomínka na Masaryka byla v roce 48 a pak už dost. Po únoru 48 už konec.

AZ: V knížkách, ve školních učebnicích byl Masaryk vlastně, a pak už tam bejt nesměl. Pak nám tam dali Stalina a když Stalin skončil, tak jsme trhali Stalina a zase byl malér abychom to tam zase přilepili zpátky.

(...)

Další otázka je už spíš během doby toho komunismu. Kromě Prvního Máje a ještě takovýchle svátků práce, slavily se ještě nějaké svátky jako třeba Velikonoce nebo tak?

AZ: To se moc neslavilo i když Velikonoce snad... já nevím čoveče už jestli byly jako pondělí velikonoční jestli se drželo. Jako lidi to třeba drželi, ale jako vlastně se chodilo do školy, nebylo žádný volno na to. Nakonec v podstatě jsme chodili i v sobotu do školy ještě v tu dobu. Takže to jako bylo všechno, aby se dělalo jenom.

(...)

DZ: Prvního ledna se slavilo žejo. Vánoce taky.

AZ: No ale jako Vánoce. Byl jeden den.

DZ: První svátek Vánoční, Druhej svátek Vánoční.

AZ: Taky se chodilo na Štědrej den do práce ještě a teprve druhej den ještě jako potom byl po tom Štědrem dnu, ale půl dne si měl, ale bylo to Štědrej den.

DZ: To by chtělo si najít starý kalendáře.

(...)

Ještě mám otázku k roku 68 Jana Procházková říkala, když jsem s ní dělal rozhovor, že v ten den, kdy přijeli tak pak přijela domů a obíhala lidi tady v Dubči a nechávala je podepsat nějakou petici s tím že nesouhlasí. Pamatujete si na to?

AZ: To náš táta dělal taky.

DZ: No, to jsem taky napsal hlavičku s peticí a tadyhle jsem se postavil a chtěl jsem schánět podpisy vod lidí pro neutralitu, aby náš stát byl neutrální. No a přišel ke mně nějaký učitel ze školy a přemluvil mě a řek mi, a vzal si to ode mě, abych to nedělal.

AZ: Protože to jako bylo nebezpečný zase. Takovejch nebezpečných věcí bylo, když se to tak vezme.

Tak už mám poslední otázku a to je k roku 74 kdy se Dubeč připojila k Praze společně ještě se Štěrboholama a Kolodějema.

AZ: To by táta věděl dobře. Když se Nová Dubeč vlastně odtrhla žejo a my jsme se připojili k Praze .

DZ: My jsme ji dobrovolně pustili. Protože oni měli vazbu na ty Běchovice, žádný spojení z Dubče do Nový Dubče neexistovalo, to se chodilo pěšky, všechno pěšky. Děti sem z Nový Dubče chodily pěšky.

AZ: Ale jeden autobus jezdil. Ráno je přivez pak jezdil někdy...

DZ: Možná pozdějc ale v době kdy... Já jsem o pět let starší než ty. V té době když jsme...

AZ: No, když tady Slivkanič šel k nám, že tam jsou řízky...

DZ: já už jsem tady v 74 do školy nechodil, tak já nevím, ale když já jsem sem chodil do školy, tak všechny děti chodily z Nový Dubče pěšky. Žádný spojení neexistovalo. A oni měli vazbu na ten vlak v Běchovicích, že jezdili do Prahy do práce všechno vlakem a bylo to pro ně nepraktický aby úřad byl v Dubči žejo. Tak dobrovolně jsme je pustili, oni o to měli zájem, my jsme je pustili.

(...)

AZ: Do Jílovýho se jezdili vyřizovat věci. Což bylo jako opravdu nepříjemný a když se to pak připojilo k Praze, tak jsme spadali do Prahy.

DZ: To jsme jeden čas okresem byli nějakou dobu v Říčanech, pak v Jílovym a teprve potom jsme byli...

AZ: Ještě Praha Východ.

DZ: No, Praha Východ, ale to byl úřad v Praze.

AZ: Jo, jo. A pak jsme se stali městem Praha.

DZ: Takže Říčany, Jílové, Praha Východ a pak jsme teprve byli Praha.

A v Dubči teda lidi byli věcně teda většina byla ráda že se připojilo k Praze?

AZ: Jo, to si myslím že jo.

DZ: Jo,jo.

AZ: To já si myslím, že se i tenkrát potom zlepšila doprava tady už.

DZ: A pak ještě jednou po revoluci byl zájem Uhříněvse, aby jsme byli součástí Prahy 22 a my jsme... Shromáždila se celá Dubeč, všichni občané se shromáždili v Sokolovně a my nesouhlasili s tím, protože na Uhříněvsi taky nebylo žádný spojení, tak jsme radši šli na Prahu 15 do Horních Měcholup.

(...)

Rozhovor s Janou a Michalem Procházkovými (31.10.2017)

První otázka asi bude, ty jsi se teda narodila v roce 48...

JP: Já jsem se narodila v roce 42

Dobře 42, takže konec války si asi nebudeš moc pamatovat, takže asi můžeme začít tím co si prvního začínáš vzpomínat o Dubči a tak?

JP: (...) No a pak když jsem v roce 48 šla do školy tak to pro mě bylo takový už jako normální život, nic, pro mě to nic mimořádného neznamenovalo protože to co se dělo jako politicky nebo to to, tak to dítě nevnímáš. A my jsme měli rodiče, kteří se před námi o tom vůbec ne bavili protože s tím co se dělo potom 48 absolutně nesouhlasili, protože děda byl řezník a v podstatě po 48ym roce mu tu firmu sebrali jako začla to dělat nějak jmenovalo se to Jednota to družstvo a prostě jako úplně bez nároku vyvlastnili. Prostě přestanete dělat a teď tady jsme my a prostě budete prodávat v našem krámě a děda chvilku prodával tady, ale pak v rámci já nevím jak se to jmenovalo nějaký X, to bude vědět Milan, X lidí muselo jít do průmyslu. Takže děda musel přestat dělat tu řezničinu a šel musel jezdit do cihelny do Štěrbohol tam jezdil s bagrem jako bagrista a v krámě zůstala jenom maminka v tý Jednotě prodávat. A ta tady prodávala já ti nevím do kterýho roku 56, 57 a pak řekli, že nesmí ve vlastní budově, která byla původně jejich, že nesmí prodávat a že musí někam jít a že sem dají jinou vedoucí nebo jinýho vedoucího do toho krámu. Takže sem jezdil nějaký řezník z Říčan, pan Mrázek a babička prodávala v krámě řeznictví ve Štěrboholích a do těch Štěrbohol vodsud nebylo absolutně žádný spojení. Takže jezdila autobusem, jezdila na křižovatce (...) u Štěrbohol byla stanice, tam vystoupila a ten kilometr do těch Štěrbohol musela chodit pěšky. A tak to bylo a tam prodávala vlastně až do důchodu vlastně, takže to bylo takový jako hrozný. Takže, pak v tom roce, kdy byla ta měnová reforma, že k nám přišel já nevím, jestli z místního úřadu nebo kdo to byl a že vod nás vodkoupěj auto že nám za to daj velký peníze jako jo. Děda měl takovou dodávku kde vozil maso z jatek si v tom a to jako jsou dneska takový ty, já, ne to nejsou Pickupy ještě něco má to tu korbičku vzadu. No a, děda že by to prodal a my jsme všichni čtyři děti a babička jsme všechny plakaly že ne, že to auto máme rádi a ať ho neprodává. A představ si, že děda teda řekl, že ho neprodá a druhý den byla reforma takže ty peníze který by byl za něj utržil tak by mu byli úplně k ničemu jo. Čili to přišel někdo kdo už věděl, že to prostě propadne a ještě chtěl takhle prostě získat poslední nějaký výhody z toho no.

(...)

JP: Jenom třeba vim ještě v roce 68 když přijeli Rusáci, tak my jsme bydleli na Zahradním městě a to byl David malinkej, my jsme, to bylo v srpnu a David se narodil v únoru takže mu bylo půl roku a měli jsme ject na dovolenou do Jugoslávie a Davida že bude hlídat tvoje máma tak jsme byli domluvený. A Milan vodušel ráno do práce pracoval na správě dráhy v ulici politických vězňů a já jsem byla s tím Davidkem doma a neměla jsem puštěný rádio ráno no Milan mi najednou telefonoval a říkal: „Jani,

seber se a jeď s Davidem hned do Dubče nebuď doma já nevím kdy za tebou přijedu protože já jsem jel do práce.“ Tenkrát jsme měli „dékávu“ :„Já jsem jel do práce autem, zaparkoval si blízko rozhlasu, kluci mi přišli pomoc a vodvezli jsme ho někam prostě do nějaký jiný ulice protože po Vinohradský začaly jezdit tanky potom.“ A já jsem teda zbalila kočár, no samozřejmě věci co jsme měli do Jugoslávie už jsme pak neodjeli, zůstali tady, protože jsme si říkali, že tu nenecháme malý dítě abychom vodjeli to že nejde a vůbec co se bude dít tak jsme tady zůstali a vím, že jsem s tím kočárkem a s nějakajma krámama co jsme potřebovala nejdůležitější šla pěšky z Měcholup, protože jsem neměla spojení s autobusem sem do Dubče a že jsem ty dva kilometry šla a to byla v tu dobu nově udělaná silnice z Dubče ta městská ulice, která je dneska, byla předtím jako polní silnice taková prašná hnusná a tohle byl na ní absolutně čerstvý asfalt ještě takovej ten černej krásnej nevoježděnej a ty tanky přes to jezdily a já jsem s tím kočárkem šla proti těm tankům. A bylo to teda fakt strašidelný to si do dneška kdyžtak to si pamatuju, to vopravdu hrozný no a tak jsem sem přišla a babička s dědou žejo mě tady přivítali. A to a já jsem potom rozhodla protože jsme byli všichni strašně naštvaní žejo, že vezmu papír voběhnu vesnici a nechám podepsat petici, že prostě nesouhlasíme s tím aby tu ty Rusové byli a všichni lidi v celý vesnici mi to podepsali kromě jedný pani což byla vaše souseďka. Ta řekla: Ne, je dobře že přišli aspoň tu udělaj pořádek.“ Tak jediná ta Vendula prostě mi to vodmítla jinak všichni lidi mi to podepsali no ale vono to pak stejně ztratilo, tak mezi jinejma papírama.

(...)

MP: Dubečská, Dubečský obyvatelstvo vlastně zůstalo částečně v tom zemědělství v jednotnym zemědělskym družstvu, kam spadli ti zemědělci, kteří teda nebyli vysunuti z těch baráků, zůstali tady bydlet na těch menších statcích...

JP: To byly spíš už takový kovozeďělci a takový ty co spíš...

(...)

MP: Ty jejich zbytky polí potom vzal buďto to jednotný zemědělský družstvo což byla družstevní organizace a pak byla státní organizace to byly státní statky Praha se to jmenovalo. A ty vlastně hospodařily ty státní statky hospodařily na těch polích těch velkejch sedláků, vyhnali kdežto to družstvo mělo ty sedláky, kteří zůstali, nebyli schopni prostě produkovat...

JP: A oni podepsali k nim do družstva a stalo se třeba já nevím že manželka zůstala v Jednotnym zemědělskym družstvu a ten pán šel dělat do tý fabriky aby prostě nějak mohli existovat a pravdou je že tihleti lidi když pak byly starý a šli do důchodu tak měli hrozně nízký důchody protože jako jim neuznávali to co si oni vydělávali sami doma tak to nebylo nikde to a měli ten to co si pak vydělali v tý fabrice a ten průměr byl strašně nízkěj takže to byly taky existovali lidi, kteří měli úplně minimum důchodový že měli třeba 350 korun na měsíc.

(...)

Mám otázku, vlastně tři otázky. První je, že jsem v kronice četl, že se tady slavily takový ty věci jako že se narodil Masaryk (myšleno T.G. Masaryk), umřel Masaryk pak se do toho zapojil i Lenin a Stalin mě zajímá, kdy se tyto oslavy zhruba zrušily, jestli jste to zažily?

JP: Čoveče, to jsem teda nezažila, ale z vyprávění si pamatuju, že v Dubči žila babka, se kterou Tomáš Garrigue Masaryk tancoval tady v hospodě na posvícení byla merenda nějaká, nebo posvícenská zábava a Masaryk tady jezdil přes Dubeč na koni do Koloděj na zámeček a jel vokolo, sesednul z koně, vzal babku Vopěnkovou do kola, to byla tenkrát mladá holka, zatancoval si, nased na koně a jel dál.

(...)

MP: Ale nesmíš si plést období. Po 48 Masaryk zmizel z dějin. Potom se o něm nesmělo mluvit, vo Benešovi, vo První republice, vo kvalitě První republiky, o Rakousko-Uhersku, prostě my jsme se nedověděli ve školách jak geniální jako společnost bylo Rakousko-Uherská říše.

(...)

MP: A o tom se nesmělo učit. V dějinách nic čili po 50. letech všecko. Za První republika byla vykořisťovatelská, lidi prostě neměli, nechci říct práva, mohli volit a všechno, ale vůbec se o tom nemluvalo. Všechno pozitivní bylo od roku 48. A ikony byly Gotwald, samozřejmě Ruský ikony, Stalin, český Gotwald a teď se vláčely, vláčely se ve dvou liniích, politicky vedení komunistický vedení, státní vedení, prezident a vláda. Nic, jiný ikony se neznaly a to byly věci, který se mohli slavit mohlo se připomenout že Gotwald měl 70. narozeniny, kterých se ale nedožil. Ale nesmělo se připomenout, že 1950 měl Masaryk 100. narozeniny. To nikdo nepřipomněl.

(...)

Dobře. Otázka druhá a to jestli se tady dělali nějaký slavnosti během nějaký doby?

MP: Bylo povinné politické slavnosti. První Máj...

A nic jako masopust, pálení čarodějnic nic takového?

JP: Ne nic takového se nedělo, to začlo až po revoluci. Nic předtím se nedělo.

MP: Tomu říkejme kultura. To je něco jinýho. Kultura byly plesy a několik tanečních zábav do roka. Ty se pořádaly v místní Sokolovně.

(...)

JP: Jo počkej a co se dochovalo, tak to byl Mikuláš. I když někde chodil Děda Mráz, tak v Dubči chodil Mikuláš. Mikuláš s andělem a čertem.

(...)

JP: Hele, já jsem měla v třídě spolužačku, její rodiče byli ohromní komunisti veliký a když umřel Stalin tak ta Marie v té třídě tak plakala, oni nám to vysílali rozhlasem, ta dostala takový záchvat pláče jako by jí umřela maminka.

A poslední otázka, jak si vzpomínáte nebo jestli vůbec vzpomínáte, že byla Dubeč připojena k Praze a jak?

(...)

MP: Hele, Dubeč byla vesnice za Prahou, okres Praha východ.

JP: Úřady v Říčanech.

MP: Všechno obyvatelstvo z velké části pracovalo v Praze. Hranice Prahy byly v Hostivaři. Hostivař byla Praha 10 vždycky, alespoň v posledních dobách byla Praha 10. Ty periferní obce za hranicema Prahy trpěli tím, že mají špatný spojení do Prahy. Tady jezdil jeden autobus ráno do Prahy z počátku tj. 50. 60. léta. Jezdil ze Škvorce do Strašnic. Všichni toužili po tom, aby Dubeč byla připojena k Praze, hlavně proto, aby se komunikativně spojila.

JP: To taky asi nějaký peníze z toho byly, když ta Dubeč pak byla Pražská, tak jako čtvrť dostávala nějaký peníze žejo.

MP: Vod Středočeskýho kraje dostávala taky.

JP: Ale málo asi.

MP: No málo. K připojení došlo v roce 74.

(...)

Rozhovor s Milan Procházka (10.4.2018)

Chtěl jsem se zeptat na dopravu, protože potom v 74 se Dubeč připojila k Praze, tak stejně jako předtím, když byla Dubeč součástí Praha-Východ, tak úřad byl v Praze, takže výhoda nebyla v tom, že je úřad blíže, ale že bude například lepší doprava... A kdy se vlastně zlepšila ve skutečnosti?

Doprava od roku 74 se zlepšovala průběžně, jak se rozvíjel tahle část Prahy. Jiný to bylo vlastně v období, kdy to spadalo do Prahy – Východ, čili do Středočeského kraje. Ve chvíli, kdy se to připojilo k Praze, tak tady začal trochu jiný rozvoj. Zvětšoval se tlak na bydlení, protože se zlepšovala doprava. Po tom 74 nevím, kdy sem přijel první městský autobus. Dokud to patřilo do Středočeského kraje Praha – Východ okresu, tak dopravu zajišťovala dopravní společnost, která se jmenovala ČSAD. Po roce 74, ale nevím od kterýho roku začal zajišťovat dopravu Dopravní podnik hlavního města Prahy, i když třeba si zpočátku najímal dopravce z toho ČSAD, ale postupem času začal do Dubče jezdit obrazně červený autobus. Ale to jsme tady ještě nebydleli.

A tak od té doby kdy jste tady bydleli.

Ale to tady už určitě byl červený autobus, kterej jezdil...

Jako někam na Strašnice?

Jo takhle. No, radikálnější rozvoj začal postupně s vývojem výstavby metra. A bylo to poprvé když... Ještě to vrátím zpátky. V těch dobách 57 když to dělalo to ČSAD, tak měla ta příměstská doprava konečnou stanici na Černokostelecké, tam co je dnešní tramvaj. Tam se točili autobusy z Dubče. To byla přímá linka: Dubeč – Černokostelecká, která měla za úkol obsloužit tu Malešicko-hostivařskou průmyslovou oblast, což znamená továrny v Hostivaři a v Měcholupech. Svým provozem po Černokostelecké ulici a ty továrny byly připojeny různými chodníky od toho autobusu. A když se začalo přibližovat této části konce Prahy metro, poprvé to bylo v roce 78, když se zprovoznil úsek prvního metra A a já bych řekl, že to byl rok 78.

(...)

Asi v tom 80. roce byla Želivského konečná a ty autobusy z té Želivského nikoliv z Černokostelecký do Dubče. Další rozvoj šel podle toho, jak se komunikačně rozvíjela potřeba dostupnosti té části Hostivař – Měcholupy – Dubeč z hlediska postupující výstavby jak bytový, tak průmyslový.

A když bychom zůstali u té dopravy tak jak to postupovalo ještě řekněme do nějakého roku 2000... Hledám odpověď na otázku, jestli se po připojení Dubče k Praze výrazně zlepšila doprava do Prahy případně jestli ty spoje byly jen na vlak aby se dojíždělo do Prahy vlakem, anebo byli případně na to zmíněné metro.

V každém případě, jak jsme řekli na začátku, každým rokem se ta doprava osob přizpůsobuje okamžitému rozvoji těch jednotlivých částí jihovýchodu Prahy. Třeba ta konečná autobusu 111 tady dole v Dubči byla v 70., 60. letech v Dolních Měcholupech, ale jak se to tady rozvíjelo, tak ona se začala ve stejný trase prodlužovat do Dubče, a ještě se dál prodlužila do Koloděj. To v těch jednotlivých letech od roku, nevím kdy to bylo poprvé, kdy se tady udělala ta konečná.

(...)

Já bych se teďka chtěl zeptat na období po roce 89 došlo ke změně režimu a asi došlo i třeba ke změně tradic nebo věcí/akcí co se děly v Dubči... (...)

Ale byly jiné věci.

Jako třeba?

Pořádaly se, on ale před 89 nebyl sokol aha, to, o čem mluvíš byly akce dospělých a určitě plesy byly, plesy byly v každém období i v tom závěru těch 80. let nebo celý období všechno od 68 nebo i 48. V hluboký totalitě stejně byly společenské akce, ples myslivců, ples králíkářů, ale nebylo nic takhle obecného. Sokol nebyl, ale byl tělovýchovná jednota Dubeč se to jmenovalo, různé zábavy fotbalistů. Já jsem poprvé potkal Janu na Velikonoční, tomu se říkalo pomlázková zábava, v roce 60. To bezpečně v dubnu. Já bych řekl, že byly víc než teď. Protože ty spolky fungovaly víc než teď. Teď v období po revoluci po 90. roce je dvacet let snaha ty spolky oživovat, ale je pro to tak přísná legislativa pro ty spolky, že v takhle přísné legislativě to nechce nikdo dělat. Protože ten spolek je subjektem jako firma. Musí všechno vést jako firma a na to dnes lidi řeknou, že nemaj čas. Čili spolková činnost za totality byla na vyšší úrovni než teď.

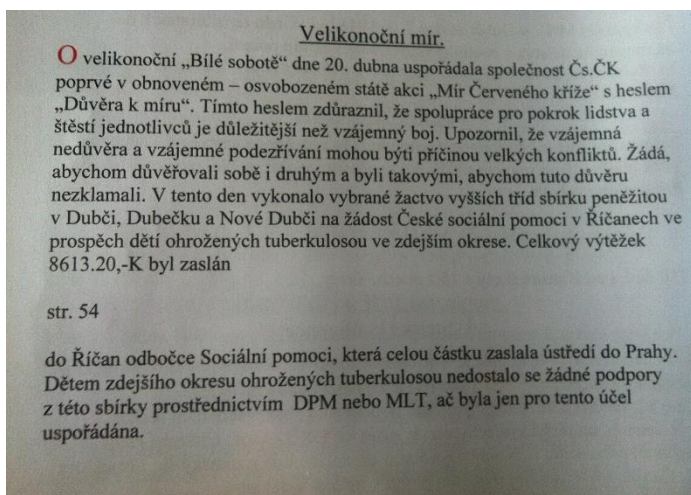
Dobře, a když bysme přešli přes ten 89 rok, tak masopust nebo pálení čarodějnic...

Masopust, to je projekt nové doby.

No, a mě zajímá, kdy se to začalo dělat, protože to se děje doteďka, tak kdy se to začalo pořádat.

Já bych řekl, že tak před deseti, patnácti lety. Patnáct ne, před deseti lety.

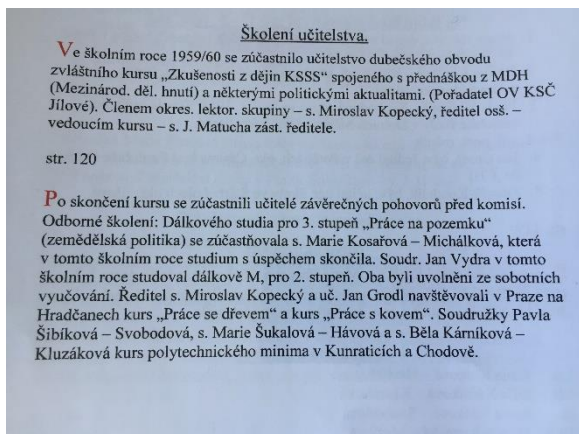
Fotografické přílohy

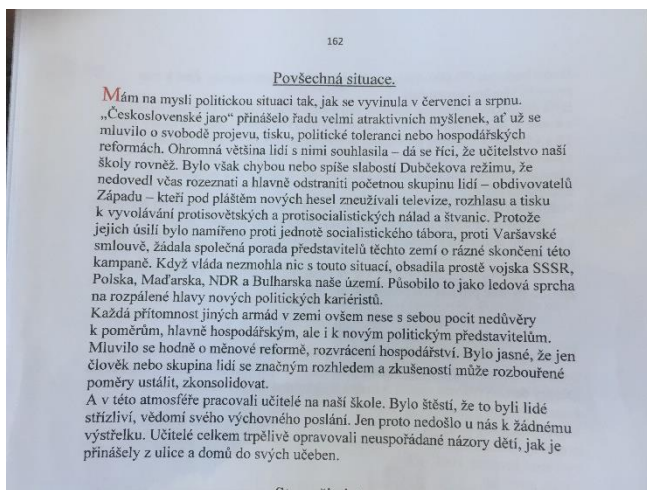
Obrázek 1 Foto opisu obecní kroniky obnovení ČČK

Obrázek 5 Foto průvodu z 1. Máje roku 1958

Obrázek 3 Foto opisu kroniky o školení učitelů v Dubči

Obrázek 4 Foto opisu školní kroniky o politické situaci 1968

Obrázek 5 Foto novin Večerní Praha z 1. července 1974

Obrázek 6 Foto novin Večerní Praha z 5. července 1974